

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

De Wereldwijzer, basisonderwijs voor nieuwkomers

Plaats : Eindhoven
BRIN nummer : 18OF|C3
Onderzoeksnummer : 292280
Datum onderzoek : 23 mei 2017
Datum vaststelling : 11 juli 2017

SAMENVATTING

De Wereldwijzer biedt (NT2-)onderwijs aan leerlingen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar, die rechtstreeks uit het buitenland komen. In vergelijking met het vorige inspectiebezoek heeft de school haar kwaliteit weten vast te houden en op enkele onderdelen verder ontwikkeld. Alle standaarden zijn als voldoende beoordeeld en diverse standaarden zelfs als goed. Gezien de context van de school is dit bewonderingswaardig. De school heeft namelijk niet alleen te maken met de specifieke dynamiek van een nieuwkomersschool, zoals een continue in- en uitstroom van leerlingen, maar ook met een enorme toename van het leerlingenaantal en met (mede daardoor) grote veranderingen in de teamsamenstelling.

De inspectie handhaaft het basisarrangement. Onderstaand de belangrijkste bevindingen:

- De Wereldwijzer ziet het als haar maatschappelijke opdracht om leerlingen na 1-1½ jaar onderwijs leeftijdsadequaat te laten instromen in een (reguliere) vervolgschool. Zij kan laten zien dat zij deze ambitie voor de meeste leerlingen waarmaakt en is hier (terecht) trots op.
- Het leerstofaanbod van De Wereldwijzer is gerelateerd aan de kerndoelen. Sterk is dat veel leerlingen het aanbod volgen voor begrijpend lezen en dat ook wereldoriëntatie een vaste plaats heeft in het aanbod. Ontwikkelkansen liggen er voor het aanbod dat de brede ontwikkeling stimuleert en ook voor burgerschap en rekenen en wiskunde.
- De leraren hebben en houden een goed zicht op de ontwikkeling van alle leerlingen. Zij zoeken steeds naar wat een leerling nodig heeft om het beoogde eindniveau te behalen.
- Het leerklimaat is gestructureerd en uitdagend. De leraren spelen soepel in op de verschillende instructiebehoeften van de leerlingen en geven goed les. Hier en daar liggen er kansen om de interactie tussen leerlingen meer te stimuleren.
- De leraren benaderen de leerlingen positief, laten voorbeeldgedrag zien en zorgen er voor dat de leerlingen zich erg thuis voelen op school.
- Er is een schoolbreed veiligheidsbeleid. Aandachtspunt daarbinnen is de veiligheidsmonitor. De school kan nu nog niet aantonen dat deze voldoet aan de wettelijke eisen.
- De school kent een heldere cyclus van kwaliteitszorg en heeft zicht op haar eigen kwaliteit. Veel aandacht gaat bovendien uit naar het vasthouden van de bereikte kwaliteit.

- De heldere missie van de school en het hiervan afgeleide didactische concept ('NT2-houding') worden breed gedragen en zijn zichtbaar op de werkvloer. Ieder werkt vanuit zijn eigen rol aan verdere kwaliteitsverbetering.
- De leraren werken continu aan verbetering van de eigen professionaliteit. Hierbij kunnen (en willen) zij meer gebruikmaken van elkaars expertise. Ook de schoolleiding wil meer samenwerking binnen het team stimuleren.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen een onderzoek met een concept-waarderingskader. Dit kader is in juni 2016 bijgesteld. Vanaf 24 oktober krijgen scholen een onderzoek met dit bijgestelde onderzoekskader voor 2017. Zo ook De Wereldwijzer en basisonderwijs voor neveninstromers.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

Werkwijze

Op 23 mei 2017 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- een presentatie door de school;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directie, intern begeleiders, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen. Deze observaties hebben wij gedeeltelijk samen met observanten van de school uitgevoerd.

Aan het eind van de onderzoeksdag hebben we een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleiders en de leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Naast de beoordeelde standaarden hebben wij enkele aanvullende wettelijke aspecten beoordeeld. Wanneer niet voldaan is aan één of meer van deze artikelen, geven wij dat aan in paragraaf 3.2.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek op De Wereldwijzer en basisonderwijs voor neveninstromers. Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2 HOOFDCONCLUSIE

De onderwijskwaliteit op De Wereldwijzer is op orde. Alle beoordeelde standaarden voldoen aan de basiskwaliteit. Wat betreft het zicht hebben op de ontwikkeling, het didactisch handelen en de kwaliteitszorg realiseert de school zichtbaar haar eigen ambities. We hebben deze standaarden dan ook als goed beoordeeld. De inspectie handhaaft het basisarrangement.

3 RESULTATEN ONDERZOEK DE WERELDWIJZER EN BASISONDERWIJS VOOR NEVENINSTROMERS

3.1 Kwaliteitsoordelen op onderzochte standaarden

Kwaliteitsgebied	Onderwijsproces	Onvoldoende	Voldoende	Goed
OP1	Aanbod		•	
OP2SN	Zicht op ontwikkeling en begeleiding			•
OP3	Didactisch handelen			•

Onderwijsproces

Het aanbod is in orde, wel mogelijkheden voor verdere ontwikkeling

Het leerstofaanbod van De Wereldwijzer is gerelateerd aan de kerndoelen en is (vanzelfsprekend) allereerst gericht op de beheersing van de Nederlandse taal. Het aanbod is verdeeld over verschillende leerroutes. Deze zijn zo opgebouwd dat leerlingen binnen 40-60 weken worden voorbereid op een leeftijdsadequate instroom op een (reguliere) vervolgschool. Het omvat daarom naast mondelinge taal, woordenschat, technisch lezen, spellen en rekenen, vanaf leerroute 3 ook begrijpend lezen. Een sterk punt is ook dat de school het aanbod voor wereldoriëntatie integreert in mondelinge taal en woordenschatonderwijs, zodat leerlingen zo goed mogelijk kunnen aansluiten in het reguliere onderwijs.

Om de brede ontwikkeling van leerlingen te stimuleren, heeft het team de ambitie het aanbod te verbreden met bijvoorbeeld muziek en ICT-vaardigheden. Wij zien hiernaast ook andere ontwikkelkansen. Zo kan het aanbod voor burgerschap, met een duidelijke en doorgaande lijn, planmatiger ingevuld worden. Nu bestaat dit veelal uit losse activiteiten. Ook is het goed om na te gaan of het huidige aanbod alle burgerschapsdomeinen omvat. Verder verdient het aanbod voor rekenen en wiskunde een kritische reflectie. De school gebruikt hiervoor nu twee verschillende methodes waarvan er één, hoewel speciaal ontwikkeld voor de doelgroep, inmiddels wat verouderd is. Hierdoor vraagt het waarborgen van een goede doorgaande lijn nu veel alertheid van de leraren.

Goed zicht op ontwikkeling en een hoog niveau van lesgeven

De leraren hebben en houden een goed zicht op de ontwikkeling van alle leerlingen. De heldere werkwijze met leerroutes, verdeeld in cycli (cursussen) van tien weken, vraagt van hen dat zij de ontwikkeling van leerlingen nauwkeurig volgen en evalueren. Dit gebeurt ook in de praktijk. De leraren hebben een analytische kijk op leerlingen en zoeken steeds naar wat een

leerling nodig heeft om het beoogde eindniveau te behalen. Zij signaleren vroeg of een leerling te weinig groeit of juist heel snel. Zij voeren aanvullende analyses uit en bepalen, in samenspraak met de intern begeleider, of individuele handelingsplannen met passende interventies nodig zijn.

Het team is met elkaar op zoek naar (nog) meer efficiëntie in de plannings- en zorgdocumenten. De vraag die centraal staat, is wat genoteerd moet worden voor welke kinderen, zowel met het oog op een goede doorgaande lijn binnen De Wereldwijzer als naar de vervolgschool.

Het didactisch handelen is van hoge kwaliteit. Het didactisch concept van de school is gestoeld op de NT2-didactiek en sterk verbonden met de missie van de school: 'Resultaatgericht onderwijs in het Nederlands als tweede taal, in een veilige, respectvolle en uitdagende omgeving die uitgaat van gelijkwaardigheid van alle levensbeschouwelijke en maatschappelijke overtuigingen'. In de lessen die wij gezien hebben, zien we dit terug. Allereerst zorgen de leraren voor een positief, gestructureerd en uitdagend leerklimaat. De strakke organisatie, zowel in de klassen als binnen de school, maakt dat de leraren optimaal kunnen inspelen op de verschillende instructiebehoeften van de leerlingen. Dit leidt tot een hoge gedrevenheid en taakgerichtheid bij de leerlingen. Verder zijn de instructies die de leraren geven doelgericht en volgens de principes van de NT2-didactiek. Ten slotte spreken de leraren hoge verwachtingen uit naar de leerlingen en betrekken zij hen bij het leren door hen bijvoorbeeld leer- en denkstrategieën aan te leren. Hierdoor ontwikkelen de leerlingen een zelfstandige en kritische leerhouding.

In sommige cursussen liggen kansen om de interactie tussen leerlingen nog meer te stimuleren. Dit geldt met name voor de lessen mondelinge taal. Enkele leraren brengen dit ook al in praktijk door bijvoorbeeld coöperatieve werkvormen in te zetten.

Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Onvoldoende	Voldoende	Goed
SK1	Veiligheid		•	

Schoolklimaat

Leerlingen voelen zich prettig en veilig op school

De Wereldwijzer draagt zorg voor een veilige omgeving. Veel aandacht gaat uit naar het socialiseren en het aanleren van schoolroutines en Nederlandse gebruiken en omgangsvormen. De leraren zorgen ervoor dat de leerlingen elkaar accepteren zoals ze zijn en respectvol met elkaar omgaan. Dat lukt de school goed. De leraren benaderen de leerlingen positief, laten voorbeeldgedrag

zien en zorgen er voor dat de leerlingen zich thuis voelen op school. De leerlingen en ouders met wie wij hebben gesproken, bevestigen dit.

De school heeft recent een schoolbreed veiligheidsbeleid ontwikkeld en ook is een coördinator aangewezen als aanspreekpunt bij pesten en voor het pestbeleid. Het veiligheidsbeleid voorziet ook in een meting van de veiligheidsbeleving. De school kan nog niet aantonen dat deze monitor voldoet aan de eisen die de wet hieraan stelt (artikel 4c, eerste lid, onder a, in de WPO). Zij gaat hier, samen met het bestuur, werk van maken.

Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Onvoldoende	Voldoende	Goed	N.t.b.
OR1	Resultaten		•		

Onderwijsresultaten

Ambities voor leerresultaten worden waargemaakt

De inspectie heeft geen opbrengstnormen voor voorzieningen van nieuwkomers. Toch kunnen wij concluderen dat de school leerresultaten behaalt die van een hoog niveau zijn. De Wereldwijzer ziet het als haar maatschappelijke opdracht om leerlingen na 1-1½ jaar onderwijs leeftijdsadequaat te laten instromen in een (reguliere) vervolgschool. Deze ambitie heeft zij vertaald naar de 'NT2-norm'. Voor individuele leerlingen geldt dat dit streefdoel is behaald bij een A, B of C-score op de mondelinge taaltoetsen en de toetsen uit het leerlingvolgsysteem voor technisch-, begrijpend lezen, spelling, woordenschat en rekenen en wiskunde. Op schoolniveau is het streefdoel dat minimaal 80% van de leerlingen een A, B, C score behaalt. Aan de hand van de eigen opbrengstanalyses en van gegevens van vervolgscholen, kan de school laten zien dat zij over het geheel genomen haar eigen streefdoelen behaalt. Minimaal 80% van de leerlingen stroomt leeftijdsadequaat uit en houdt dit niveau ook vast in het reguliere onderwijs. Het team is hier (terecht) trots op. Zonder hieraan afbreuk te doen, past wel de kanttkening dat de achtergrond en leermogelijkheden van de leerlingen een grote variëteit kennen. Hierdoor is het niet eenvoudig om in te schatten welke leerresultaten passend zijn voor deze specifieke leerlingenpopulatie.

Kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie		Onvoldoende	Voldoende	Goed
KA1	Kwaliteitszorg			•
KA2	Kwaliteitscultuur		•	

Kwaliteitszorg en ambitie

Er is zicht op de eigen onderwijskwaliteit en ieder werkt vanuit zijn eigen rol aan verdere kwaliteitsverbetering

De school kent een heldere cyclus van kwaliteitszorg welke geënt is op de bestuurlijke aanpak. Sterke elementen hierbinnen zijn de evaluatie van het didactisch handelen, de analyse van de leerresultaten en de kwaliteitsborging. Mede hierdoor is het de school gelukt om de gerealiseerde kwaliteit te behouden, ondanks de leerlingtoename en de veranderingen in de teamsamenstelling in de afgelopen drie schooljaren. Een punt van aandacht vormt de omschrijving van de verbeteractiviteiten in het jaarplan. Om het team meer sturing en houvast te bieden bij de uitvoering van de schoolontwikkeling, is het wenselijk deze verbeteractiviteiten concreter uit te werken naar doelen in termen van (observeerbaar) leraar- en leerlinggedrag.

Ook is er sprake van een professionele kwaliteitscultuur. De heldere missie van de school wordt breed gedragen en komt tot uitdrukking op de werkvloer. De leraren zijn zich sterk bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en de ontwikkeling van de leerlingen. Men wil de eigen professionaliteit steeds weer vergroten. Het hele team volgt dit schooljaar een intensief scholingstraject gericht op NT2. Dit leraren zijn enthousiast over de nieuwe kennis en inzichten die zij daar opdoen. Volgend jaar zal in het teken staan van kennisdeling, door bijvoorbeeld gericht bij elkaar in de groepen te kijken om de didactische kwaliteit van de lessen bespreekbaar te maken en te versterken. Hierdoor kan het eigenaarschap van de leraren bij het didactisch concept worden versterkt. Het 'kennisdelen' is ook in bredere zin een speerpunt van de school. Leraren willen graag meer gebruikmaken van elkaars expertise. Ook de schoolleiding wil graag meer samenwerking binnen het team stimuleren. De verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen schoolleiding, de leraren en overige medewerkers is duidelijk. Beleidsontwikkeling en besluitvorming liggen voornamelijk in handen van de schoolleiding. Uit de eigen kwaliteitsevaluatie kwam naar voren dat men het zinvol vindt om hierover met elkaar in gesprek te gaan.

3.2 Overige wettelijke voorschriften

Er is een tekortkoming geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd. De inspectie heeft, na de invoering van de wet passend onderwijs, ook gekeken of de school voldoet aan de aangepaste wettelijke voorschriften over de schoolgids, het schoolplan en het ontwikkelingsperspectief. Daarbij constateren wij dat de school hieraan niet voldoet in de schoolgids (WPO

artikel 13). Hierin ontbreken de naam en adresgegevens over het samenwerkingsverband. Wij hebben het bestuur verzocht dit te herstellen.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op De Wereldwijzer, basisonderwijs voor nieuwkomers. We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie.

Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

Op 23 mei 2017 werd door twee inspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd volgens een dan nog concept-waarderingskader. De dag is op een prettige manier verlopen.

Wij zijn trots op de bevindingen van de inspectie. "In vergelijking met het vorige inspectiebezoek heeft de school haar kwaliteit weten vast te houden en op enkele onderdelen verder ontwikkeld". De inspectie handhaaft het basisarrangement.

Het is fijn om tijdens zo'n dag de gelegenheid te krijgen iets te presenteren over de Wereldwijzer. Als zeer positief werd ervaren dat de teamleden weer aanwezig kunnen zijn bij het feedbackgesprek. We kregen duidelijk zicht op de ontwikkelkansen van de Wereldwijzer; het planmatiger omgaan met burgerschap, het onderzoeken en verbeteren van rekenen en wiskunde, meer efficiëntie in de plannings- en zorgdocumenten, stimuleren van de interactie tussen de leerlingen m.n. bij Mondeling Nederlands, onderzoek naar het wettelijk voldoen aan veiligheidsbeleid, verbeteractiviteiten concreter uitwerken naar doelen en termen van zichtbaar leraar- en leerlinggedrag, meer aandacht voor "kennisdelen" van leraren, het team nog meer betrekken bij beleidsontwikkeling en besluitvorming, het in de schoolgids bekend maken van de naam en adresgegevens van het samenwerkingsverband. Genoemde ontwikkelkansen nemen wij mee in de jaarplannen.

Tijdens de eerste teamvergadering van schooljaar 2017 – 2018 zullen de teamleden een keuze maken met welke ontwikkelkans zij willen starten. De ontwikkelkans zal worden vastgelegd in een jaarplan. Na het afronden van de eerste ontwikkelkans maken de teamleden een keuze voor de tweede ontwikkelkans enz. De ontwikkelkans zal een vast agendapunt zijn van elke teamvergadering. Het verloop van de activiteiten m.b.t. de ontwikkelkans zal worden beschreven en toegevoegd worden aan het jaarplan.